

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนิสิต
หลักสูตรที่มุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ มหาวิทยาลัยพะเยา

Factors Influencing Entrepreneurial Intentions of Students in the Entrepreneurship
Focused Programs at the University of Phayao

Received: August 03, 2020

Revised: September 19, 2020

Accepted: December 03, 2020

ชาญชัย พรมมี¹ และสิริมา นาคสาย²

Chanchai Pommi and Sirima Naksai

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนและคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนิสิตหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ มหาวิทยาลัยพะเยา ใช้แบบสอบถามออนไลน์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนิสิตที่กำลังศึกษาในหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 202 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมาน คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผลการศึกษาพบว่าทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนและคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนิสิตหลักสูตรการเป็นผู้ประกอบการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (β) เท่ากับ 0.612 และ 0.541 ตามลำดับ ตัวแบบสามารถพยากรณ์ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการได้ร้อยละ 73.40 ($R^2 = 0.734$) โดยทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด

คำสำคัญ: ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ

¹ อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา; Lecturer, School of Management and Information Sciences, University of Phayao; Email: chanchai5363@gmail.com

² อาจารย์ประจำคณะวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา; Lecturer, School of Management and Information Sciences, University of Phayao; Email: nakasa_i@hotmail.com

ABSTRACT

In this research investigation, the researchers examine the influence of the theory of planned behavior and entrepreneurial characteristics on the entrepreneurial intentions of the students in the entrepreneurship program at the University of Phayao. An online questionnaire was used as an instrument to collect data from 202 students studying in the entrepreneurship program. Data were analyzed using descriptive statistics of percentage, mean, and standard deviation. The inferential statistics consisted of correlation coefficient and multiple regression analysis.

Findings showed that the theory of planned behavior and the entrepreneurial characteristics exhibited correlation and positive influence on the entrepreneurial intentions of the students under study at the statistically significant level of .05. The regression coefficients (β) were 0.612 and 0.541, respectively. The model could predict entrepreneurial intentions at 73.40 percent ($R^2 = 0.734$). The theory of planned behavior was the factor with the highest influence.

Keywords: Theory of Planned Behavior, Entrepreneurial Characteristics, Entrepreneurial Intentions

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในศตวรรษที่ 21 มนุษย์มีรูปแบบการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ รวมถึงรูปแบบของการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องด้วยการพัฒนาของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทุกคนสามารถแสวงหาองค์ความรู้และพัฒนาทักษะได้จากแหล่งข้อมูลออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ และการเรียนผ่านระบบทางไกล (Coursera, Udemy, edX, ThaiMooc) เป็นต้น มหาวิทยาลัยซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาระดับสูง มีพันธกิจมุ่งเน้นผลิตบุคลากรเพื่อตอบสนองของความต้องการของหน่วยงานและอุตสาหกรรมที่มีจำนวนมากและหลากหลาย จึงส่งผลให้มีความจำเป็นต้องจัดรูปแบบการเรียนการสอน และหลักสูตรที่สามารถพัฒนาทักษะและศักยภาพของบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ผู้ประกอบการ (Entrepreneur) ถือเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลและเป็นกลไกการขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญ เนื่องด้วยการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) มาจากผลประกอบการของภาคธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprise: SMEs) จากข้อมูลสถิติของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2563 ในภาพรวมทั้งทั้งประเทศไทยมีธุรกิจที่เปิดดำเนินการ จำนวน 768,371 ราย คิดเป็นมูลค่าทุน 18.45 ล้านล้านบาท มีผู้ประกอบการรายใหม่จดทะเบียนจัดตั้งห้างหุ้นส่วนและบริษัทใหม่ทั่วประเทศ จำนวน 4,195 ราย มีมูลค่าทุนจดทะเบียนจำนวน 9,672.53 ล้านบาท และธุรกิจเลิกประกอบกิจการ จำนวน 905 ราย มูลค่า 2,975.35 ล้านบาท

(กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2563) ทั้งนี้การประกอบธุรกิจอาจอยู่ในรูปของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลขึ้นอยู่กับลักษณะการดำเนินงานและมูลค่าจดทะเบียนของธุรกิจ

การประกอบธุรกิจส่วนตัวเป็นอาชีพอดนิยมนิยมของประชาชนทั่วไป เพราะเป็นอาชีพอิสระ สามารถออกแบบการดำเนินงานได้สะดวก และมีรูปแบบการดำเนินงานที่หลากหลาย เช่น ธุรกิจการผลิต ธุรกิจบริการ ธุรกิจซื้อขายไป และธุรกิจนายหน้า หากผู้ประกอบการ ที่มีเงินทุนและทรัพยากรที่เพียงพอสามารถประกอบกิจการได้ไม่ยาก ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยในประเทศไทยและต่างประเทศมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้านการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจที่แสวงหากำไรและไม่แสวงหากำไรเป็นหลักจำนวนมาก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บัณฑิตมีองค์ความรู้และทักษะในการเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ สามารถขับเคลื่อนธุรกิจของตนเองให้เติบโต ก้าวหน้า และมีผลการดำเนินงานที่ยั่งยืน แต่ด้วยปัจจัยทางสังคมที่เห็นว่าการรับราชการหรือทำงานในองค์กรขนาดใหญ่ จะมีความมั่นคง มีชื่อเสียง และก้าวหน้าในอาชีพ จึงทำให้เยาวชนมีรูปแบบความคิดและค่านิยมที่จะเป็นลูกจ้างหรือพนักงานมากกว่าจะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจด้วยตนเอง (คมกริช นันทะโรจพงษ์ ภูธิป มีถาวรกุล และประสพชัย พสุนนท์, 2561)

นอกจากค่านิยมทางสังคมที่ส่งผลต่อรูปแบบความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของเยาวชนแล้ว ปัจจัยส่วนบุคคลและจิตวิทยา เช่น ทักษะคิด การรับรู้ โอกาสทางการศึกษา ย่อมมีผลต่อการตัดสินใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในอนาคต ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาสำคัญของนักการศึกษาที่จะช่วยพัฒนา ส่งเสริมและปลูกฝังให้เยาวชนมีรูปแบบความคิด ความตั้งใจและพฤติกรรมที่จะเป็นผู้ประกอบการที่มีอิสระในการกำหนดชีวิตและอาชีพของตนเอง

งานวิจัยนี้จึงต้องการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเชิงจิตวิทยาสังคมและคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการที่มีต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนิสิตหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่มีโอกาสและเป้าหมายที่จะก่อร่างสร้างธุรกิจที่ช่วยส่งเสริมและยกระดับเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้มีการเติบโตและเป็นแรงผลักดันให้เกิดนวัตกรรมใหม่

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า มีการศึกษาปัจจัยจากมุมมองทางจิตวิทยาสังคมที่ส่งผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนิสิต/นักศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรี (Agolla, Monametsi, & Phera, 2019; Debarliev, Janeska-Iliev, Bozhinovsk, & Ilieva, 2015; Liñán & Chen, 2009; Tassawa, 2019) และระดับบัณฑิตศึกษา (Lee-Ross, 2017; Pau, Nizam & Arasaratnam, 2018) โดยส่วนใหญ่จะประยุกต์ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ Ajzen (1991) มาเป็นตัวแปรในการศึกษาสิ่งที่ค้นพบจากผลการศึกษานักวิชาการข้างต้น แสดงถึงอิทธิพลของปัจจัยเชิงจิตวิทยาสังคมที่เกิดจากบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบข้าง มีส่วนผลักดันและกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ แต่ทั้งนี้นอกจากปัจจัยเชิงจิตวิทยาสังคมของ Ajzen (1991) ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาพบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลมีผลต่อความตั้งใจและพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ

(ฝนทิพย์ ฆารไสว ญัฐเชษฐ์ พูลเจริญ และไว จามรमान, 2555; Gürol & Atsan, 2006; Krauss, Frese, Friedrich, & Unger, 2005) ผู้วิจัยจึงพิจารณาว่า งานวิจัยนี้ควรจะมีการผสมตัวแปรจากทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนและปัจจัยคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ เพื่อค้นหาอิทธิพลของตัวแปรดังกล่าวที่มีผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ เพื่อผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นแนวทางในการยกระดับศักยภาพและฝึกฝนปลูกฝังลักษณะของบัณฑิตให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของภาคสังคม และภาคเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ที่ปัจจุบันมีการเติบโตเพิ่มมากขึ้น เป็นบัณฑิตที่พร้อมปฏิบัติงานภายใต้การแข่งขันของนานาประเทศ อีกทั้งยังเป็นบุคคลที่จะช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาการดำเนินงานธุรกิจที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาอิทธิพลของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนและคุณลักษณะของผู้ประกอบการต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนิสิตหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ มหาวิทยาลัยพะเยา

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior)

ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior) เป็นทฤษฎีจิตวิทยาทางสังคมที่นำเสนอโดย Icek Ajzen ในปี 1985 พัฒนามาจากทฤษฎีการกระทำที่มีเหตุผล (Theory of Reasoned Action) (พิชามญชุ์ อุดลวิทย์, 2554; Ajzen, 1991) ทฤษฎีดังกล่าวมีความเชื่อว่า การแสดงพฤติกรรมของบุคคลเกิดจากปัจจัยจูงใจ 3 ประการ คือ

1) ทศนคติต่อพฤติกรรม (Attitude toward the Behavior) คือ ระดับที่บุคคลมีการประเมินพฤติกรรมที่น่าพอใจและไม่น่าพอใจ (Ajzen, 1991) เป็นระดับความรู้สึกความเชื่อหรือแนวโน้มที่บุคคลมีต่อการกระทำหรือพฤติกรรมใด ๆ ทศนคติอาจเกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ส่วนบุคคลซึ่งเป็นโครงสร้างทางจิตวิทยาที่มีความซับซ้อนและมีผลต่อความคิดและพฤติกรรม (นันทพร เขียนดวงจันทร์ และขวัญกมล ดอนขวา, 2562) ทศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการเป็นกระบวนการคิดที่ทำให้รู้สึกว่ายากเป็นหรือไม่อยากเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ถ้าบุคคลมีทศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการเชิงบวก ก็จะเกิดเจตนาหรือความตั้งใจ (Intentions) ที่เป็นผู้ประกอบการ (พิชามญชุ์ อุดลวิทย์, 2554; พิมพิกา พูลสวัสดิ์ และวิษณุพงษ์ โพธิ์พิรุฬห์, 2562) ในปัจจุบันเยาวชน นิสิต/นักศึกษา ได้ซึมซับและสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจได้จากหลายช่องทาง ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยกระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความรู้สึกและทศนคติในเชิงบวกต่อการเป็นผู้ประกอบการ

2) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norms) คือ การรับรู้ถึงความกดดันจากสังคมเพื่อกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมใด ๆ (Ajzen, 1991) ความกดดันนั้นนี้อาจมาจากสมาชิกในกลุ่มที่อยู่ใกล้ชิด เช่น พ่อแม่

ญาติพี่น้อง เพื่อน คู่สมรส และบุคคลอื่นที่มีความสำคัญต่อบุคคลนั้น หากกระทำตนเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐาน หรือการกระทำนั้นไม่สอดคล้องกับบรรทัดฐานของกลุ่ม จะส่งผลให้บุคคลรู้สึกไม่สบายใจและเกิดความกดดัน (เกคินี จุฑาวิจิตร, 2552; อนุวัตร จุลินทร, ดุษฎี โยเหลา, และเพชรรัตน์ ไสยสมบัติ, 2562)

3) การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived Behavior Control) คือ การรับรู้ความง่ายหรือความยากของการกระทำพฤติกรรม ซึ่งสะท้อนถึงประสบการณ์ในอดีต รวมถึงอุปสรรคและสิ่งกีดขวางที่คาดการณ์ไว้ อีกทั้งเป็นระดับการรับรู้ของบุคคลต่อความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้มากน้อยเพียงใด (ชูชัย สมितिไกร, 2548)

เมื่อบุคคลรับรู้ได้ถึงระดับของปัจจัยทั้ง 3 ประการข้างต้น ก็จะมีผลต่อความตั้งใจของบุคคลที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จากงานวิจัยในอดีตได้มีการศึกษาตัวแบบของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนเพื่อทดสอบผลของปัจจัยทางจิตวิทยาสังคมที่มีผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนิสิต ในบริบทของพื้นที่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และภูมิหลังของครอบครัวที่แตกต่างกัน งานวิจัยส่วนใหญ่พบความสัมพันธ์/อิทธิพลเชิงบวกของปัจจัยทางจิตวิทยาสังคมต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ เช่น งานวิจัยของ ธาดาธิเบศร์ ภูทอง และปวันรัตน์ หงษ์เลิศสกุล (2562), Agolla, Monametsi, and Phera (2019), Farooq (2018), Liñán and Chen (2009), และ Rittippant, Kokchang, Vanichkitpisan and Chompoondang (2011) เป็นต้น

คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Characteristics)

คุณลักษณะของผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Characteristics) หมายถึง ลักษณะส่วนบุคคลที่มาจากคุณสมบัติส่วนตัว ประสบการณ์ หรือการศึกษา ที่สามารถนำมาใช้ในการดำเนินธุรกิจ คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการจะส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคลนั้นประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจ (วันวิสาข์ ไชคพรหมอนันต์ และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์, 2558; สุธีรา อะทะวงษา, 2556) ในผลงานวิชาการของสุธีรา อะทะวงษา (2556) ได้เสนอแนะว่า ลักษณะการเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จต้องเกิดจากแรงผลักดันภายใน ลักษณะนิสัยส่วนบุคคล และทักษะความรู้ความสามารถ

Krauss et al. (2005) ได้อธิบายคุณลักษณะของผู้ประกอบการประกอบด้วย 7 คุณลักษณะ ได้แก่ 1) ความเป็นอิสระ (Autonomy Orientation) คือ ความสามารถของบุคคลที่จะกำหนดการกระทำของตนเองและมีอิสระในการนำพาธุรกิจไปสู่เป้าหมายได้ด้วยตนเอง (ปรารธนา หลีกภัย, เกิดศิริ เจริญวิศาล, ชาลี ไตรจันทร์, และโสภณ จิระเกียรติกุล, 2557) 2) ความมีนวัตกรรม (Innovativeness Orientation) คือ การมีระบบความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ซึ่งเป็นผลมาจากการทดลองเพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เป็นพลวัต รวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการดำเนินธุรกิจ (Koh, 1996) 3) ความกล้าเสี่ยง (Risk Taking Orientation) คือ ความกล้าตัดสินใจภายใต้ความเสี่ยงที่เกิดจากสถานะที่ไม่แน่นอน ซึ่งอาจส่งผลต่อการประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลว รวมถึงการยอมรับ

ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นเพื่อผลประโยชน์ที่จะได้ตามมาในอนาคต (Embi, Jaiyeoba, & Yussuf, 2019; Gürol & Atsan, 2006) 4) ความสามารถในการแข่งขัน (Competitive Aggressiveness Orientation) คือ ความมุ่งมั่นของบุคคลในการทำกิจกรรมทางธุรกิจ เพื่อแข่งขันกับคู่แข่งในอุตสาหกรรม หรือตอบสนองการแข่งขันด้วยความพยายามที่โดดเด่น เพื่อสร้างให้องค์กรธุรกิจเกิดความได้เปรียบทางการแข่งขัน (ปัทมา อินทรจันทร์ และพัลลยา ธีระธัญศิริกุล, 2562) 5) การเรียนรู้ (Learning Orientation) คือ การพัฒนารูปแบบความคิดที่มีผลต่อการตัดสินใจที่ประสบความสำเร็จ การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ของบุคคลและสามารถนำข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นในอดีตมาเป็นประสบการณ์เพื่อปรับปรุงและพัฒนาในอนาคตเพื่อ ความได้เปรียบทางการแข่งขัน (อนุวัต สงสม, 2560) 6) ความต้องการบรรลุความสำเร็จ (Achievement Orientation) คือ บุคคลที่มีความต้องการบรรลุความสำเร็จสูง จะสามารถทำงานได้ดีขึ้นกับงานที่ไม่ใช่งานประจำ และมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานที่ต้องการ บุคคลดังกล่าวจะพยายามแสวงหาข้อเปรียบเทียบของตนกับคนอื่น เพื่อสร้างความท้าทายและปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง (Koh, 1996) และ 7) ความคิดริเริ่มของบุคคล (Personal Initiative) คือ กระบวนการเชิงรุกของบุคคลที่จะเริ่มทำสิ่งใด ๆ ด้วยตนเอง และมุ่งมั่นภายใต้ข้อจำกัดของสภาพแวดล้อม

ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Intentions)

ความตั้งใจ (Intentions) เป็นลักษณะของความรู้สึก ความปรารถนาที่จะกระทำในสิ่งใด ๆ โดยได้รับอิทธิพลจากปัจจัยจูงใจหรือปัจจัยภายนอกเพื่อกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม ความตั้งใจมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนที่บุคคลคิดและแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม (Ajzen, 1991) ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ จึงเป็นความรู้สึกหรือภาวะทางจิตที่บุคคลต้องการที่จะเริ่มประกอบธุรกิจ (ชูชัย สมितिไกร, 2548) บุคคลที่ตั้งใจเป็นผู้ประกอบ ย่อมได้รับอิทธิพลจากปัจจัยทางด้านสังคมและปัจจัยทางด้านจิตวิทยา ที่กระตุ้นและส่งเสริมให้บุคคลเกิดความรู้สึกอยากจะทำธุรกิจ ในส่วนของการวัดความตั้งใจซึ่งเป็นรูปแบบของการวัดรูปแบบความคิด ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการเป็นผู้ประกอบการ ในปัจจุบัน นักวิชาการมุ่งเน้นศึกษาถึงประเด็นของความมุ่งมั่นพยายาม ความพร้อมที่จะเริ่มสิ่งใหม่ และการตั้งเป้าหมายเกี่ยวกับโอกาสที่จะเริ่มต้นประกอบธุรกิจ (Liñán & Chen, 2009; Jena, 2020; Muhammad, Aliyu, & Ahmad, 2015; Debarliev, Janeska-Iliev, Bozhinovska, & Ilieva, 2015)

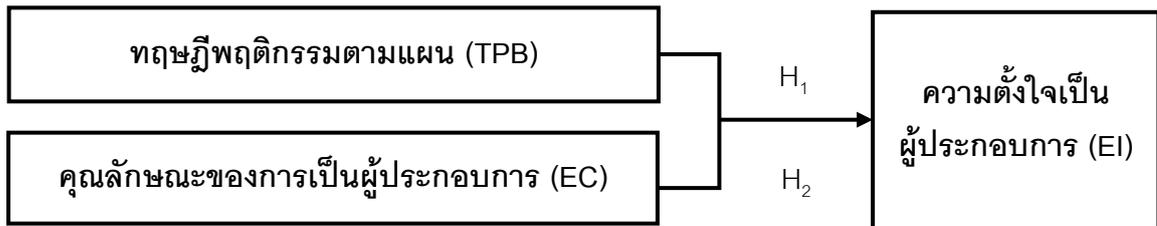
งานวิจัยในอดีตที่ศึกษาทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนและคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ นักศึกษาในบริบทของพื้นที่และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน พบว่า มีทั้งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และไม่มี ความสัมพันธ์ต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ จึงเป็นประเด็นสำคัญของการวิจัยนี้ ที่ต้องการค้นหาว่า ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนและคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนิสิตหลักสูตรการเป็นผู้ประกอบการของมหาวิทยาลัยพะเยาหรือไม่ จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าว สามารถนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยและสมมติฐานได้ ดังนี้

สมมติฐานการวิจัย

H₁: ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมีอิทธิพลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ

H₂: คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ด้วยวิธีการสำรวจ (Survey Method) มีรายละเอียดวิธีการวิจัย ดังนี้

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตหลักสูตรที่มุ่งเน้นการสร้างผู้ประกอบการของมหาวิทยาลัยพะเยา ประกอบด้วย 2 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาการจัดการธุรกิจ และสาขาวิชาการตลาด จำนวน 461 คน (มหาวิทยาลัยพะเยา, 2563) ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในกรณีที่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน โดยใช้สูตรของ Yamane (1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคาดเคลื่อน 5% ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 214 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างตัวอย่างโดยไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) และใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ทั้งนี้ มีผู้ตอบกลับและเป็นแบบสอบถามที่ครบถ้วนสมบูรณ์ สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ ทั้งหมด 202 คน คิดเป็นร้อยละ 94.39

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามซึ่งได้จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 6 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ สาขาวิชา และภูมิภาคของครอบครัว โดยมีลักษณะเป็นมาตราวัดนามบัญญัติ (Nominal Scale) และประสบการณ์ด้านธุรกิจ เป็นมาตราวัดอันดับ (Ordinal Scale) แบบ Checklist ส่วนที่ 2 ทศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 5 ข้อ ปรับปรุงจากงานวิจัยของ Liñán and Chen (2009) ส่วนที่ 3 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง จำนวน 5 ข้อ ปรับปรุงจากงานวิจัยของ Tassawa (2019) ส่วนที่ 4 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม จำนวน 6 ข้อ ปรับปรุงจากงานวิจัยของ Liñán and Chen (2009) ส่วนที่ 5 คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 7 ข้อ ปรับปรุงจากงานวิจัยของ ภัทรานิชฐ์ สรเสริมสมบัติ วราวุธ ฤกษ์วรารักษ์

จากรูรณ แดงบุบผา, และณัฐเชษฐ์ พูลเจริญ (2560) และ Fragoso, Rocha, and Xavier (2019) และ ส่วนที่ 6 ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 8 ข้อ ปรับปรุงจากงานวิจัยของ Liñán and Chen (2009) และ Jena (2020) แบบสอบถามส่วนที่ 2 ถึง 6 มีลักษณะของข้อคำถามเป็นมาตราวัดอันตรภาค (Interval Scale) โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 7 ระดับ (1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง และ 7 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เพื่อประเมินความสอดคล้องของเนื้อหาและความสมบูรณ์ของ ข้อคำถาม ด้วยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ที่มีความ เชี่ยวชาญในหลักสูตรด้านการเป็นผู้ประกอบการ ได้การปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ แล้วนำแบบสอบถาม ไปทดลองใช้กับนิสิตที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดย พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นอยู่ ระหว่าง 0.806 ถึง 0.946 ผ่านเกณฑ์การทดสอบค่าความเชื่อมั่นที่กำหนดไว้เกินกว่า 0.7 และค่าน้ำหนัก ปัจจัย (Factor Loading) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.617–0.894 ซึ่งค่าน้ำหนักปัจจัยควรมีค่ามากกว่า 0.5 (Hair, Black, Babin, & Anderson, 2010) ถือว่าเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมในการนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยนี้ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะของข้อมูลการวิจัย และสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานการวิจัย คือ ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 72.28 และเพศชาย จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 27.72 ศึกษาอยู่ในหลักสูตรการเป็นผู้ประกอบการสาขาวิชาการตลาด จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 72.77 และสาขาวิชาการจัดการธุรกิจ จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 27.23 ภูมิหลังของครอบครัวส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบธุรกิจ จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 58.91 และครอบครัว ประกอบธุรกิจ จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 41.09 และนิสิตส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ด้านธุรกิจ จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 66.83 และเคยมีประสบการณ์ด้านธุรกิจ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 33.17

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ การวิเคราะห์ ความสัมพันธ์และอิทธิพลของปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งแสดงได้ดังตาราง 1 และตาราง 2

ตาราง 1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ

ตัวแปร	TPB	EC	EI	VIF
Mean	5.28	5.44	5.58	
S.D.	0.807	0.915	1.067	
TPB	1			2.025
EC	0.711**	1		2.025
EI	0.792**	0.792**	1	

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ พบว่ามีค่าสหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.711–0.792 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบปัญหาตัวแปรมีความสัมพันธ์กันเอง (Multicollinearity) โดยพิจารณาจากค่า VIF (Variance Inflation Factor) พบว่ามีค่าเท่ากับ 2.025 ซึ่งน้อยกว่า 10 (Donkwa, 2016) แสดงว่า ตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กัน จนเกิดปัญหาความสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรอิสระ สามารถวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ เพื่อทดสอบสมมติฐานได้ดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตัวแปรอิสระ	Unstandardized		Standardized	t	p-value
	Coefficients		Coefficients		
	β	Std .Error	Beta		
ค่าคงที่	-0.595	0.269		-2.214	0.028**
ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน	0.612	0.069	0.462	8.882	0.000**
คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ	0.541	0.061	0.463	8.903	0.000**

R = 0.857, R² = 0.734, Adjust R² = 0.731, F = 273.994, N = 202

ตัวแปรตาม คือ ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ, **ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตาราง 2 แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยใช้การวิเคราะห์สมการเชิงเส้น ผลการศึกษาพบว่า ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนและคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ มีอิทธิพลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (β) เท่ากับ 0.612 และ 0.541 ตามลำดับ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) = 0.857 แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 2 กับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการในระดับสูง จากการ

วิเคราะห์ความสามารถในการพยากรณ์ตัวแปรตามจากตัวแปรอิสระ สามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 73.40 ($R^2 = 0.734$) ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 26.60 เป็นผลของปัจจัยอื่นที่อยู่นอกเหนือการวิจัยนี้ และสามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน ดังตาราง 3

ตาราง 3 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
สมมติฐานที่ 1 ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมีอิทธิพลต่อความตั้งใจเป็น ผู้ประกอบการ	ยอมรับ
สมมติฐานที่ 2 คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลต่อความตั้งใจเป็น ผู้ประกอบการ	ยอมรับ

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ Ajzen (1991) และปัจจัยคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ สามารถพยากรณ์ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนิสิตหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ มหาวิทยาลัยพะเยาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการพยากรณ์ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการมากที่สุด ($\beta = 0.612$, $p\text{-value} < 0.05$) และปัจจัยด้านคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ ($\beta = 0.541$, $p\text{-value} < 0.05$) ตามลำดับ

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจผู้ประกอบการของนิสิตหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ มหาวิทยาลัยพะเยา เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจผู้ประกอบการ เพื่อให้สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมีอิทธิพลต่อความตั้งใจผู้ประกอบการ ผลการศึกษาพบว่า ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจผู้ประกอบการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูชัย สมิทธิไกร (2548), มารยาท โยทองยศ และทรงวาด สุขเมืองมา (2559), Agolla et al. (2019), Miranda, Chamorro-Mera, and Rubio (2017), Rittippant et al. (2011), Farooq (2018), Liñán and Chen (2009), และ Muhammad, Aliyu, and Ahmed (2015) ซึ่งพบว่า ปัจจัยของทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมีอิทธิพลต่อความตั้งใจผู้ประกอบการ โดยสามารถอธิบายรายองค์ประกอบได้ ดังนี้ 1) ด้านทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ อาจเนื่องมาจากการที่บุคคลมีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการในเชิงบวก มีโอกาสที่จะตั้งใจประกอบกิจการหรือเป็นผู้ประกอบการในอนาคต เนื่องด้วยทัศนคติเป็นตัวแปรสำคัญที่บุคคลใช้ในการแสวงหาโอกาสและสร้างความฝันให้เกิดขึ้น 2) ด้านการคล้อยตามกลุ่ม

อ้างอิง บุคคลจะมีรูปแบบความคิดหรือความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ย่อมได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ของตนหรือผู้อื่น การทำตามคำแนะนำ และการสนับสนุนจากสังคมรอบข้าง เช่น ครอบครัว เพื่อน ญาติพี่น้อง เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ คมกริช นันทะโรจพงษ์ และคณะ (2561) ที่อธิบายว่า ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของวัยรุ่นไทยในปัจจุบันได้รับอิทธิพลจากเพื่อนมากที่สุด เนื่องจากเป็นบุคคลที่อยู่ในวัยเดียวกันจะมีความใกล้ชิดและเข้าใจกันมากกว่าบุคคลที่ต่างวัย แต่ทั้งนี้ งานวิจัยของ พรทิพย์ ม่วงมีดุขฎิ โยเหล่า และภิญญาพันธ์ ร่วมชาติ (2555) และ Ezech, Nkamnebe, and Omodafe (2020) ที่พบว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงไม่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ เนื่องจากนิสิตที่มีความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการสูงอยู่แล้วนั้น อาจจะมีความคิดต่อความเป็นผู้ประกอบการสูงอยู่แล้ว ความคิดหรือคำแนะนำของกลุ่มอ้างอิง อาจไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ และ 3) ด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม บุคคลที่มีความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมรู้ว่าการดำเนินกิจกรรมของผู้ประกอบการมีความยากง่ายมากน้อยเพียงใด รวมทั้งสามารถประเมินตนเองได้ว่าตนเองมีทรัพยากร ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ที่เหมาะสม สอดคล้องกับธุรกิจที่ตั้งใจจะทำในอนาคตหรือไม่ ทั้งนี้งานวิจัยของ Tassawa (2019) พบว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการมากที่สุด เนื่องด้วยนิสิต/นักศึกษาไทยมีความเชื่อส่วนบุคคลว่า มีความเป็นไปได้ที่จะสร้างธุรกิจใหม่ได้ด้วยตนเอง ซึ่งในปัจจุบัน สามารถประเมินความยากง่ายของการดำเนินธุรกิจได้จากเอกสารสิ่งพิมพ์ทางธุรกิจ การเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการ และการเรียนรู้จากสถาบันการศึกษา

สมมติฐานที่ 2 คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ จากผลการวิจัยข้างต้น แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของคุณลักษณะของผู้ประกอบการซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ 0.541 หรือสามารถพยากรณ์ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการได้ร้อยละ 54.10 ซึ่งสอดคล้องกับ Embi et al. (2019) และ Krauss et al. (2005) ซึ่งพบว่า คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ เนื่องจากคุณลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาและนำพาธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ คุณลักษณะสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการที่จะช่วยส่งเสริมและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ นิสิต/นักศึกษาในการเป็นผู้ประกอบการ เช่น ความต้องการความสำเร็จ มีความสามารถในการพัฒนานวัตกรรม (มรกต กำแพงเพชร และประสพชัย พสุนนท์, 2558; Gürol & Atsan, 2006) การยอมรับความเสี่ยง ความมีอิสระ (ภัทรานิชฐ์ สรเสริมสมบัติ และคณะ, 2560) ความสามารถในการแข่งขัน มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง (ปีทมา อินทรจันทร์ และพุดิยา ธีระธัญศิริกุล, 2562; อนุวัต สงสม, 2560) และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Krauss et al., 2005) คุณลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งที่สามารถปลูกฝังและพัฒนาได้จาก กระบวนการเรียนรู้ การทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง หรือเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้อื่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนิสิตหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ผู้วิจัยขอให้ข้อเสนอแนะรายองค์ประกอบ ดังนี้

1.1) ด้านทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ นิสิต/นักศึกษาควรมีการเสริมสร้างทัศนคติและระบบความคิดที่มีต่อการเป็นผู้ประกอบการ ผ่านการศึกษาเรียนรู้จากผู้มีประสบการณ์ และสถาบันการศึกษาควรส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมการบ่มเพาะและพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการแก่นิสิต/นักศึกษา

1.2) ด้านการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง บุคคลที่อยู่รอบข้างนิสิต/นักศึกษาควรให้คำแนะนำและให้กำลังใจแก่นิสิต/นักศึกษาที่มีความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในทางที่เหมาะสม รวมถึงส่งเสริมให้เกิดการคิดอย่างรอบด้านและมีเหตุผล

1.3) ปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม นิสิต/นักศึกษาควรมีการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมตนเอง รู้จักการพิจารณาค้นหาสาเหตุและผลของการกระทำ ซึ่งจะช่วยให้เกิดประสบการณ์และกรอบความคิดในการเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในอนาคต

2. ด้านคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการมากที่สุด ดังนั้นนิสิต/นักศึกษา สถาบันการศึกษาและบุคคลรอบข้าง ควรมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ สร้างบรรยากาศการเรียนการสอนที่เน้นการลงมือทำ และปลูกฝังคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ควรจะมี เพื่อรองรับการเป็นผู้ประกอบการในอนาคต

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยในอนาคตควรศึกษาปัจจัยเชิงเศรษฐกิจและสังคมที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และศึกษาผลของความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนิสิต/นักศึกษาของทั้งมหาวิทยาลัย

2) ควรมีการวิจัยแบบผสมวิธี โดยมีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ร่วมกับการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อค้นหาและวิเคราะห์ปัจจัยในระดับจิตใต้สำนึกอื่นของนิสิต/นักศึกษาที่มีต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2563). ข้อมูลการจดทะเบียนธุรกิจ เดือนพฤษภาคม 2563. สืบค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2563, จาก https://www.dbd.go.th/download/document_file/Statistic /2563/H26/H26_202005.pdf
- เกศินี จุฑาวิจิตร. (2552). ศักยภาพและความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ 2551. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- คมกริช นันทะโรจวงศ์, ภูธิป มีถาวรกุล, และประสพชัย พสุนนท์. (2561). พฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการของวัยรุ่นไทย: อิทธิพลของการรับรู้ความสามารถตนเองและการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการในบริบทวัฒนธรรมแบบรวมกลุ่ม. *วารสารบริหารธุรกิจ ศรีนครินทร์วิโรฒ*, 9(2), 44-59.
- ชูชัย สมितिไกร. (2548). ศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยไทย. *วารสารสงขลา นครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 11(3), 255-274.
- ธาดาธิเบศร์ ภูทอง และปวันรัตน์ หงษ์เลิศสกุล. (2562). โมเดลสมการโครงสร้างของการสนับสนุนเครือข่ายทางสังคมต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลรายใหม่ด้านการเกษตรของนักศึกษาด้านเกษตรศาสตร์. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ)*, 12(4), 355-385.
- นันทพร เขียนดวงจันทร์ และขวัญกมล ดอนขวา. (2562). ทักษะคติ และความตั้งใจที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค ในการซื้อสินค้าผ่านไลน์. *วารสารเทคโนโลยีสุรนารี*, 13(2), 58-78.
- ปรารธนา หลีกภัย, เกิดศิริ เจริญวิศาล, ซาลี ไตรจันทร์, และโสภณิ จิระเกียรติกุล. (2557). ความสามารถทางนวัตกรรมของธุรกิจโรงแรมในภาคใต้ของประเทศไทย. *วารสารวิทยาการจัดการ*, 31(1), 69-95.
- ปัทมา อินทรจันทร์ และพัลลียา ธีระธัญศิริกุล. (2562). ปัจจัยแห่งความสำเร็จด้านผู้ประกอบการของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 11(1), 289-303.
- ฝนทิพย์ ฆารไสว, ณัฐเชษฐัฐ พูลเจริญ, และไฉ จามรมาน. (2555). การศึกษาคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดภาคเหนือตอนล่างของไทย. *วารสารวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 7(1), 39-50.
- พรทิพย์ ม่วงมี, ดุษฎี โยเหลา, และภิญญาพันธ์ ร่วมชาติ. (2555). ปัจจัยทางจิตและสังคมที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*, 4(1), 74-82.
- พิชามณู อุดลวิทย์. (2554). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการแบ่งปันความรู้ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน. *วารสารนักบริหาร*, 31(1), 256-260.

- พิมพ์ิกา พูลสวัสดิ์ และวิษณุพงษ์ โพธิพิรุฬห์. (2562). อิทธิพลของปัจจัยตามทฤษฎีพฤติกรรมแผนที่มีต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. *วารสารบริหารธุรกิจศรีนครินทร์วิโรฒ*, 10(2), 50-61.
- ภัทรานิชฐ์ สรเสริมสมบัติ, วราวุธ ฤกษ์วรารักษ์, จารุวรรณ แดงบุบผา, และณัฐเชษฐัฐ พูลเจริญ. (2560). ปัจจัยด้านจิตวิทยาที่ส่งผลต่อการเริ่มต้นธุรกิจของผู้ประกอบการโรงแรมในประเทศไทย. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*, 12(2), 17-41.
- มรกต กำแพงเพชร และประสพชัย พสุนนท์. (2558). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาปีสุดท้ายของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. *ธุรกิจปริทัศน์*, 7(1), 207-224.
- มหาวิทยาลัยพะเยา. (2563). รายงานสถิติจำนวนนิสิตปัจจุบัน. สืบค้นเมื่อ 1 กรกฎาคม 2563, จาก http://reg.up.ac.th/app/rpt/rpt_std_present/preview/all
- มารยาท โยทองยศ และทรงวาด สุขเมืองมา. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาปริญญาตรี: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ. *สุทธิปริทัศน์*, 30(95), 103-115.
- วันวิสาข์ โชคพรหมอนันต์ และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์. (2558). คุณลักษณะของผู้ประกอบการที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการร้านค้า ในตลาดน้ำดอนหวาย จังหวัดนครปฐม. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ)*, 8(2), 967-988.
- สุธีรา อะทะวงษา. (2556). คุณลักษณะที่สำคัญของการเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. *ศรีปทุมปริทัศน์ ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 13(1), 176-183.
- อนุวัต สงสม. (2560). ความสามารถทางนวัตกรรม: การทบทวนวรรณกรรมและแบบจำลองเชิงแนวคิดเพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุและผลลัพธ์. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์*, 37(4), 192-194.
- อนุวัตร จุลินทร, ดุษฎี โยเหลา, และพีชรัตน์ ไสยสมบัติ. (2019). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันเจตคติต่อความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทย. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ)*, 12(5), 1376-1395.
- Agolla, J. E., Monametsi, G. L., & Phera, P. (2019). Antecedents of entrepreneurial intentions amongst business students in a tertiary institution. *Asia Pacific Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 13(2), 138-152.

- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Process*, 50(2), 179-211.
- Debarliev, S., Janeska-Iliev, A., Bozhinovska, T., & Ilieva, V. (2015). Antecedents of entrepreneurial intention: Evidence from Republic of Macedonia. *Business and Economic Horizons*, 11(3), 143-161.
- Donkwa, K. (2016). The effects of the sufficiency economy on community business management. *Suranaree Journal of Social Sciences*, 10(2), 53-72.
- Embi, N. A. C., Jaiyeoba, H. B., & Yussof, S. A. (2019). The effects of students' entrepreneurial characteristics on their propensity to become entrepreneurs in Malaysia. *Education + Training*, 61(7/8), 1020-1037.
- Ezeh, P., Nkamnebe, A. D., & Omodafe, U. P. (2020). Determinants of entrepreneurial intention among undergraduates in a Muslim community. *Management Research Review*, 43(8), 1013-1030.
- Farooq, M. S. (2018). Modelling the significance of social support and entrepreneurial skills for determining entrepreneurial behavior of individuals: A structural equation modelling approach. *World Journal of Entrepreneurship, Management and Sustainable Development*, 14(3), 242-266.
- Fragoso, R., Rocha, W., Jr., & Xavier, A. (2019). Determinant factors of entrepreneurial intention among university students in Brazil and Portugal. *Journal of Small Business & Entrepreneurship*, 32(1), 33-57.
- Gürol, Y., & Atsan, N. (2006). Entrepreneurial characteristics amongst university students: some insights for entrepreneurship education and training in Turkey. *Education + Training*, 48(1), 25-38.
- Hair, J. F., Jr., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis: a global perspective* (7th edition). New Jersey: Prentice Hall.
- Jena, R. K. (2020). Measuring the impact of business management student's attitude towards entrepreneurship education on entrepreneurial intention: A case study. *Computer and Human Behavior*, 107(6), 1-10.
- Koh, H. C. (1996). Testing hypotheses of entrepreneurial characteristics: A study of Hong Kong MBA students. *Journal of Managerial Psychology*, 11(3), 12-25.

- Krauss, S. I., Frese, M., Friedrich, C., & Unger, J. M. (2005). Entrepreneurial orientation: A psychological model of success among southern African small business owners. *European Journal of Work and Organizational Psychology, 14*(3), 315-344.
- Lee-Ross, D. (2017). An examination of the entrepreneurial intent of MBA students in Australia using the entrepreneurial intention questionnaire. *Journal of Management Development, 36*(9), 1180-1190.
- Liñán, F., & Chen, Y. W. (2009). Development and cross-cultural application of a specific instrument to measure entrepreneurial intentions. *Entrepreneurship Theory and Practice, 33*(3), 593-617.
- Miranda, F. J., Chamorro-Mera, A., & Rubio, S. (2019). Academic entrepreneurship in Spanish universities: An analysis of the determinants of entrepreneurial intention. *European Research on Management and Business Economics, 23*(2), 113-122.
- Muhammad, A. D., Aliyu, S., & Ahmad, S. (2015). Entrepreneurial intention among Nigerian university students. *American Journal of Business Education, 8*(4), 239-247.
- Pau, Y. T., Nizam, I., & Arasaratnam, K. (2018). The determinants of entrepreneurial intention of MBA graduates in Malaysia. *International Journal of Accounting & Business Management, 6*(2), 36-52.
- Rittipant, N., Kokchang, W., Vanichkitpisan, P., & Chompooodang. (2011). *Measure of entrepreneurial intention of young adults in Thailand*. 1 July 2020. Retrieved from http://www.ppml.url.tw/EPPM/conferences/2011/download/SESSION8/215_226.pdf
- Tassawa, K. (2019). A structural model for predicting entrepreneurial intention of university students. *Humanities, Arts and Social Sciences Studies, 19*(2), 362-386.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd edition). New York: Harper and Row Publications.